

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

РЕГЛАМЕНТ

ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ

НА ОЛИМПИАДА ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

2022-2023 учебна година

I. Общи положения

II. Организиране и провеждане

III. Съдържание на състезанието

IV. Оценяване и класиране

I. Общи положения

Олимпиадата по *ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ*:

- Формира ценности и развива граждански нагласи и умения сред учениците;
- Стимулира отговорно поведение за участие на учениците в обществения живот;
- Предоставя възможност за творческа изява на ученици със задълбочени познания, придобити практически умения и компетентности в областта на гражданското образование;
- Осигурява условия за участие на учениците в извънучилищните дейности;
- Позволява да се направят изводи в методическо отношение за усъвършенстване на обучението по гражданското образование.

*** Регламентът е отворена система и би могъл да се усъвършенства и актуализира всяка учебна година.**

II. Организиране и провеждане

Олимпиадата по *гражданско образование* се организира и провежда в съответствие със Заповед № РД 09-2784 от 29.10.2019 г., изменена със Заповед № РД 09-747 от 25.02.2021 г. и допълнена със Заповед № РД 09-1248 от 14.06.2021 г. на министъра на образованието и науката за утвърждаване на правилата за организирането и провеждането на ученическите олимпиади и националните състезания и Заповед № РД

09-4059 от 30.08.2022 г. на министъра на образованието и науката за утвърждаване графика за провеждане на ученическите състезания и националните състезания – Приложение № 1.

Организацията и провеждането на олимпиадата по гражданско образование се осъществява от Министерството на образованието и науката (МОН) съвместно с началника на регионалното управление на образованието (РУО), експертите по обществени науки, гражданско образование и религия в РУО, директорите на училища-координатори, директорите на училищата-домакини, училищните, областните и националната комисии за организиране и провеждане на олимпиадата.

Националната олимпиада по гражданско образование се провежда ежегодно в три кръга – общински, областен и национален – по график, определен от МОН.

Със заповед на министъра на образованието и науката се утвърждава Национална комисия, в която се включват преподаватели от висши училища, експерти, учители.

Националната комисия:

- Изготвя регламент за организиране и провеждане на олимпиадата, подписан от председателя на комисията, и го представя на експерта по гражданско образование в МОН не по-късно от 15 работни дни след издаване на заповедта за определяне състава на комисията;
- Определя казусите за работа на национален кръг;
- Съставя системата за оценяване;
- Извършва окончателно оценяване и изготвя окончателен протокол на допуснатите до участие в националния кръг ученици, който представя в МОН и на директора на училището-домакин на националния кръг в срок не по-късно от 10 работни дни преди датата за провеждане на националния кръг;
- оценява и класира учениците на националния кръг и представя в МОН протоколи с окончателните резултати на участниците и класирането им с имената им, населено място, училище, клас, както и протокол с лауреатите на националната олимпиада в срок до 10 работни дни след провеждането на националния кръг;
- Представя в МОН доклад за извършената работа, прилага протокол с класирането на участниците и прави предложения за усъвършенстване на регламента.

Работата на Националната комисия се координира от експертите, отговарящи за гражданското образование в МОН.

До участие в олимпиадата се допускат всички ученици, които са подготвили проект, разделени в четири възрастови групи: I – IV; V- VII; VIII – X; XI – XII клас.

Желаещите да участват в олимпиадата ученици попълват анкетна карта, която е дадена в Приложение № 1 към Регламента. Анкетната карта се прилага към проекта. На заглавната страница на проекта е изписано само **НАИМЕНОВАНИЕТО НА ПРОЕКТА И ВЪЗРАСТОВАТА ГРУПА**, към която принадлежи/ат авторът/ите. Не се допускат проекти, които са представяни в предходна олимпиада по гражданско образование или в други ученически олимпиади и състезания.

Общинският кръг се провежда най-късно до **02.03.2023 година**.

Училищните комисии в срок до 7 работни дни изготвят протокол за явилите се ученици и техните резултати и протокол за класираните за областния кръг ученици и техните резултати.

За участие в областния кръг се предлагат ученици, които са получили не по-малко от 75 точки.

Директорът на училището изпраща на директора на училището-координатор на областния кръг протокол за класираните за областния кръг ученици и техните резултати в електронен вид, подписан с електронен подпис, проектите на класираните ученици и списък на учениците, които не са изразили съгласие по т. 11 от Правилата за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и националните състезания.

Областният кръг се провежда най-късно до **17.03.2023 година**.

Областният кръг на олимпиадата по гражданско образование се организира от училището-координатор и училище-домакин, определени със Заповед на началника на РУО.

За участие в националния кръг се предлагат тези ученици, които са оценени с не по-малко от 75 точки от областния кръг.

Директорът на училището, определено за координатор на областния кръг, в срок до 7 работни дни от състезателния ден изпраща:

- на експерта по гражданско образование в МОН и на началника на РУО справка (по образец) за броя на оценените и проверените писмени работи по електронен път във формат Excel и копие на протокол № 3 (в електронен вид);

- на учебния център към МОН – оригиналите на писмените работи с анкетните карти и оригинала на протокол № 3 за резултатите на предложените ученици за допускане на националния кръг;
- на училището-домакин на националния кръг на олимпиадата списък на учениците, които не са изразили съгласие по т. 11 от Правилата за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и националните състезания

Учебният център към Министерство на образованието и науката предоставя на националната комисия протокол № 3, писмените работи и анкетните карти на учениците, предложени от областните комисии за допускане до участие в национален кръг на олимпиадата.

Националната комисия извършва окончателно оценяване на всички писмени работи, предложени от областните комисии за участие в националния кръг и изготвя окончателен протокол с резултатите на всички ученици. За националния кръг се допускат учениците, класирани от Националната комисия на първите 20 места за всяка една от възрастовите групи. При евентуално равенство на точките броят на допуснатите ученици може да бъде увеличен.

Националната комисия изпраща на училището-домакин на националния кръг на олимпиадата по гражданско образование списък на учениците, допуснати до участие в националния кръг на олимпиадата по гражданско образование.

Класираните ученици за заключителния кръг се придружават от учител и/или експерта по гражданско образование по време на провеждането му.

Националният кръг се провежда на 28 и 29 април 2023 г. в гр. Силистра.

В случай на обявена извънредната епидемична обстановка с приложени противоепидемичните мерки, свързани с обучението на ученици в ОРЕС, националният кръг се провежда в електронна среда в училището координатор за съответната област.

На учениците от XII клас, получили оценка **отличен (6,00)** от националния кръг на олимпиадата, МОН издава документ, удостоверяващ статута им на **лауреати** на националната олимпиада.

Отличен (6) получават ученикът, класиран на първо място на националния кръг на олимпиадата, и учениците, които са получили от 90% до 100% от средния брой точки на първите трима.

III. Съдържание на олимпиадата

1) Общински/училищен кръг

Проектите се оформят в обем до **12 стандартни страници**. Учениците от **трета и**

четвърта възрастова група трябва да представят своя проект и на **електронен носител**. Учениците от първа и втора група също могат да представят проект на електронен носител. Защитата на проектите може да е публична. Времетраене на защитата на проекта пред комисия - до **15 минути: 10 минути** за представяне на проекта от автора и **5 минути** за отговаряне на въпроси, поставени от членове на училищната комисия, която включва не по-малко от двама правоспособни учители по гражданско образование.

Оценяването е съгласно критериите за оценяване, създадени от Националната комисия

2) Областен кръг

На областния кръг се оценяват проектите, допуснати от общинския кръг. Защитата на проектите може да е публична. Времетраене на защитата на проекта пред комисия е до **15 минути: 10 минути** за представяне на проекта от автора и **5 минути** за отговаряне на въпроси, поставени от членове на областната комисия. Областната комисия оценява участниците в областния кръг съгласно критериите за оценяване, създадени от Националната комисия.

3) Национален кръг

Националният кръг се провежда в един етап (**29 април 2023 г. от 08.30 часа**) за учениците от първа и втора възрастова група. Те представят и обосновават допуснатите до националния кръг проекти. Времетраене на защитата - до **15 минути: 10 минути** за представяне на проекта от автора и **5 минути** за отговаряне на въпроси, поставени от членове на националната комисия.

Националният кръг за учениците от трета и четвърта възрастова група се провежда в два етапа:

Първи етап (28 април 2023 г. от 16.30 ч.)

- Учениците аргументират писмено гражданска позиция по казус. Казусите са минимум два за трета и съответно за четвърта възрастова група. Учениците работят по един избран от тях казус до **2 (два)** астрономически часа.

Втори етап (29 април 2023 г. от 08.30 часа)

- Учениците представят и обосновават допуснатите до националния кръг проекти. Времетраене на защитата - до **15 минути: 10 минути** за представяне на проекта от автора и **5 минути** за отговаряне на въпроси, поставени от членове на Националната комисия.

Представените на националния кръг проекти трябва да са изцяло или частично реализирани.

IV. Оценяване и класиране

Като ориентир при разработването на проектите и казусите служат държавните образователни изисквания за учебно съдържание по гражданско образование и Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование (Приложения 1, 2, 3 и 4), а за учениците от четвърта възрастова група и учебната програма по гражданско образование за XI и XII клас. Оценяването и класирането на националния кръг се извършват от Националната комисия в съответствие с изготвената система за оценяване (приложения 4 и 5).

Крайното класиране на участниците в националния кръг се формира по следния начин:

- За първа и втора възрастова група – от сбора на точките, получени от оценката от областния кръг (окончателно определени от Националната комисия) и оценката от представянето и обосноваването на проекта от националния кръг. Максималният брой точки е 200;
- За трета и четвърта възрастова група – от сбора на точките, получени от оценката от областния кръг (окончателно определени от Националната комисия), оценката от писмената аргументация на гражданска позиция по казус и оценката от представянето и обосноваването на проекта от националния кръг. Максималният брой точки е 300.

Класирането е **индивидуално** и е съобразено с приетата система за оценяване. В случай че до национален кръг се допуска проект, разработен от колектив, то е необходимо да се избере **един представител**, който да участва в заключителния кръг. Останалите представители на екипа, разработил проекта могат да получат удостоверение, че техният проект е класиран за националния кръг.

При проект, разработен от колектив, удостоверение за лауреат се издава само на избрания за участие в заключителния кръг представител.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Анкетна карта;
2. Примерни изисквания за разработване и публично представяне на проект;
3. Казуси от националния кръг на олимпиадата – 7 май 2022 г., гр. Пловдив;
4. Карта за оценяване на проект;
5. Карта за оценяване на писмена аргументация на гражданска позиция по казус.

Национална комисия:

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

АНКЕТНА КАРТА

за участниците в Национална олимпиада по гражданско образование 2020– 2021 г.

Наименование на проекта:

Резюме на проекта (до 150 думи - да се посочват основна идея, цел, дейности):

Съгласен/а съм да защитавам проекта си/ни пред публика:

Да

Не

Съгласен/а съм проектът ми/ни да се използва при методическата оценка на обучението по гражданско образование или изследователски проекти, съгласно Закона за авторското право и сродните му права:

Да

Не

Съгласен/а съм резюме на проекта ми/ни да се огласява:

Да

Не

Съгласен/а съм проектът ми/ни да – при условие, че е класиран за Националния кръг – да бъде публикуван и популяризиран, съгласно Закона за авторското право и сродните му права:

Да

Не

Трите имена на автора/ите на проекта:

(в случай, че авторите на проекта са повече от един, се изписват имената на всички автори и се посочва името на този от тях (допуска се един автор), който ще представя колектива на заключителния кръг)

Данни за автора, който ще представя проекта на заключителния кръг:

- Училище:

- Учител:

- Клас на обучение:

- Телефон:

- E mail:

Директор:

/подпис и печат на училището/

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

Примерни изисквания за разработване и публично представяне на проект

I. Примерни изисквания за разработване на проект според възрастовата група

Работата по проект е възможност да се *организира* една реална промяна в начина на живот *за повишаване на благосъстоянието ни*. Осъществяването на проекти, колкото и “малки” да са те, ще *подпомогне* децата и младите хора *да развиват* уменията си за самоорганизация, активна нагласа към проблемите на обществото и околната среда, ще повиши самочувствието им и ще укрепи вярата им в смисъла на усилията за реална промяна на света *към по- добро*.

Индивидуално или екипно, след задълбочен анализ на реална проблемна ситуация, учениците разработват план за конкретни целенасочени действия за постигане на желана промяна в реалността, която допринася за осъществяване на неоползотворена възможност, за разрешаване на значим социален проблем в общността и за личностното развитие на авторите. Водещи ценности при разработването на проектите са **иновативните идеи** на учениците, които *самостоятелно* създават проектите си (като могат да се консултират с учителите си при нужда) и планирането на ефективни действия, чрез които може да бъде постигната **реална промяна**.

1-ва възрастова група: I-IV клас

Опишете своя проект, като отговорите на следните въпроси:

1. Какво име сте избрали за проекта?
2. Какво искате да направите?
3. Защо смятате, че е важно да осъществите идеята си?
4. Какво искате да постигнете?
5. Как ще го направите? Какви дейности трябва да извършите?
6. За колко време ще осъществите идеята си?
7. Кой ще участва в проекта?
8. Какви средства са необходими?
9. Как ще разберете дали проектът е бил успешен?
10. Ефективен ли би бил проектът и за други групи и общности?

2-ра възрастова група: V-VII клас

Подгответе описание на проекта си, което да включва следните елементи:

- **Име** на проекта;
- Кратко описание на проектната **идея**;
- Описание на **проблема**, който вашият проект иска да разреши;
- Формулирани **цели** на проекта. (Важно е целите да бъдат ясни, конкретни, реалистични, постижими, измерими.);
- Посочени очаквани **резултати**;
- Описание на проектните **дейности**;

- Описание на **екипа** на проекта;
- Изброени **средствата** (ресурсите), които са необходими за осъществяването на проекта;
- Критерии за **оценка** на резултатите от проекта
- Ефективност за други групи и общности.

3-та (VIII - X клас) и 4-та възрастова група (X – XII клас)

Описанието на вашия проект следва да съдържа отговори на следните въпроси:

1. Каква **идея** искате да осъществите?
2. Кои **проблеми** ще решите с реализирането на проекта? Кои **възможности** ще оползотворите?
3. Каква **цел** си поставяте? Какви **резултати** искате да постигнете? (Важно е целите да бъдат ясни, конкретни, реалистични, постижими, измерими.)
4. Към кого е насочен нашият проект? Кой ще се възползва от постигнатите резултати – коя е **целевата група**?
5. Как разбрахте, че проблемът, който адресирате в проекта е от значение за дадената общност/ целевата група?
6. По какъв начин ще решите проблемите? Как ще оползотворите съществуващите възможности – **стратегия**, подход?
7. Какви **дейности** трябва да осъществите, за да постигнете планираните резултати?
8. Кога започва и кога завършва проектът? График за изпълнение на отделните дейности.
9. Какви **ресурси** са необходими, за да осъществите успешно проекта? Как ще ги осигурите?
10. Кой ще участва в реализирането на проекта – **екип**?
11. Как ще отчитате напредъка на проекта?
12. Как ще **управлявате** проекта?
13. Как ще **оцените** постигнатото?

Подгответе колкото се може по-интересно представяне на вашия проект.

II. Публично представяне и обосноваване на проект

По време на заключителния етап на националния кръг на олимпиадата в присъствие на жури от членове на Националната комисия, участници от същата възрастова група и техни ръководители, ученикът представя **основни моменти** от проекта по интересен начин и обосновава своята индивидуална или екипна проектна идея като отговаря аргументирано и убедително на въпроси от страна на журито и публиката. За убедителното представяне на проекта е важно учениците да:

1. подберат и презентират най-съществените съдържателни елементи, които създават цялостна представа за проекта;
2. спазват регламента;
3. представят ясна логическа структура на изложението;
4. покажат умело присъствие (свободно говорене (а не четене), поддържане на визуален контакт с аудиторията) и умение за отговаряне на поставените въпроси;
5. подходящо и креативно визуализиране;
6. спазване на книжовната норма на българския език за правопис и правоговор.

Казуси
Национална олимпиада по гражданско образование

III възрастова група

7 май 2022 година

Казус 1. ДЪРЖАВНА ПОМОЩ ЗА БЕЖАНЦИТЕ ОТ ВОЙНАТА В УКРАИНА

Войната в Украйна предизвика голяма вълна от бежанци. В България пристигнаха десетки хиляди бежанци, предимно жени и деца. Българските власти, голям брой неправителствени организации и частни лица у нас се ангажираха с посрещането, настаняването и изхранването на бежанците. Част от тях бяха настанени в хотели, а българското правителство взе решение да изплаща на собствениците на хотелите, приели бежанци, помощ в размер на 40 лева на ден на човек, с които да покриват разходите по тяхното настаняване и прехрана. В българската публичност и особено в социалните мрежи обаче се чува гласове на протест срещу тази мярка. Изтъкваше се, че тя е несправедлива, защото българската държава правела за бежанците разходи, каквито не била готова да направи за своите собствени граждани. По този начин неоснователно се създавала привилегия за чужденците.

- **Смятате ли, че в случая българското правителство постъпва несправедливо?**
- **Длъжни ли са българските власти да оказват помощ на хора, които бягат от война и (ако са длъжни) от какъв вид е това задължение?**
- **Ако смятате, че българското правителство е длъжно да окаже помощ на бежанците, за какво би било оправдано да се направят тези разходи?**

Казус 2. „НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ЩЕ СЕ ПРЕВЪРНЕ В МОЛ“

„НС ще се превърне в мол“: Депутати спориха за зеления сертификат“ – това е заглавието на статия, публикувана във в. „Сега“ на 10.12.2021 година. В условията на пандемия от КОВИД-19 и голям брой заразени и болни граждани, Министерството на здравеопазването на Р България реши да въведе изискване за достъп до обществени сгради, а именно да се показва зелен сертификат.

В заповедта на министъра не са упоменати изрично сградите, в които работят органите на съдебната и законодателната власт. Това дава повод на депутати от

Народното събрание да се противопоставят на изискването за представяне на зелен сертификат за достъп до сградата. Според някои депутати заповедта урежда достъпа до обществени обекти със свободен достъп като молове и ресторанти, а сградата на Народното събрание е със специален достъп, което обезсмисля това изискване. Други депутати аргументират, че правилата важат за всички и че е важно народните представители да дават добър пример на гражданите за спазване на ограниченията в името на общественото здраве, а не да търсят изключения и привилегии.

- **Какви ценности и принципи са в основата на аргументацията на едната и другата позиция, изразена от народните представители?**
- **Ако вие бяхте народен представител, коя от двете позиции щяхте да подкрепите? Посочете своите основания.**

Казус 3. НАКАЗАНИЯ ЗА НАСИЛИЕ В УЧИЛИЩЕ

През последните години в българските електронни медии зачестиха съобщения за случаи на брутално насилие между ученици. Специално организирани побоища и унижения се заснемат и след това се разпространяват/публикуват в интернет. Целта е злепоставяне на „загубилата“ страна. Училищните власти знаят за тази практика, но не успяват да й противодействат. Една от причините за тяхното безсилие е несвършената нормативна база. Тя не позволява за такъв вид прояви да се налагат дисциплинарни наказания. След пореден случай на заснет побой между ученици, училищни директори издигат искането за промяна в нормативните документи, която да направи възможно ръководствата на училищата да налагат наказания в случаите на организирано от ученици насилие и унижение. Активисти на родителски организации обаче се противопоставят на това искане с довода, че не дисциплинарните наказания, а педагогическата превенция е адекватният начин да се противодейства на насилието.

- **Какви според Вас са причините за многобройните случаи на насилие и документирано публично унижение сред ученици?**
- **Как си представяте превенцията на насилието в училище?**
- **Според Вас какви действия е необходимо да бъдат предприети от семействата, училищата и държавата, когато превенцията се окаже неефективна?**

IV възрастова група

Казус 1. ТАТУИРОВКА ИЛИ РАБОТА

Гимназистката Ваня възнамерява да си направи татуировка. Повечето ѝ съученици вече имат такива и уговарят Ваня също да си направи татус - на видно място. Момичето разбира, че ако не последва съучениците си, рискува да стане аутсайдер в компанията си.

Тъй като татуировката няма как да се скрие, Ваня решава все пак да уведоми за своите намерения родителското тяло, което буквално е ужасено. Родителите ѝ не приемат нейното намерение, защото го смятат за младежко увлечение. В своя подкрепа цитират и резултатите от скорошно проучване, според което близо 80% от работодателите заявяват, че няма да назначат човек с татуировки, които са на видно място. За тези работодатели татуировките са отличителен белег на криминалния свят или - в най-добрия случай - проява на лош вкус и безотговорност. По-младите анкетирани заявяват по-голяма търпимост към татуировките, но пък точно по-възрастните са работодателите, от които съвсем скоро ще зависи професионалната реализация на Ваня.

- Коментирайте ситуацията от гледна точка на Ваня, на нейните родители и на работодателите.
- Ако Вие бяхте на мястото на Ваня, как бихте постъпили? Обосновете избора си.

Казус 2. ДУМА НА ГОДИНАТА

Онлайн платформата „Как се пише“ организира в края на 2021 година първата публична анкета за определяне на дума на годината в България. Десет думи участват във финалния етап на анкетата. С 42 процента спечели не книжовната дума „преценям“, следват я „антиваксьор“ – с 34 процента и „изчегъртване“ – с 30 на сто. (Сборът на процентите е повече от 100, защото всеки участник в анкетата има право да гласува за три думи.). Останалите думи от печелившата десетка са *ваксина, зелен сертификат, промяна, бустерна доза, избори, Харвард, чекмедже.*

Българската класация се сравнява с резултатите от подобна анкета в Испания, страна, близка по темперамент до България. Ето кои 12 думи и словосъчетания влизат в краткия списък, от който е избрана думата на годината в Испания: кемпер – символ на спокойна и безопасна почивка в година на пандемия; въглеродна неутралност; криптовалута, дефицит, екотревожност, вулкан – заради екокатастрофата от избухването на вулкан в Ла Палма; мегават, отрицател – като синоним на антиваксьор; талибан – заради превземането на Кабул от талибаните на 15 август 2021 г. Последната

дума талибан е дума на годината в Испания.

*Според Оксфордския речник дума на годината в англоговорящия свят за 2021 е ваксина и съответният ѝ глагол ваксинирам. И докато в България в речта ни навлиза диалектна дума, то английският език ежегодно се обогатява с новосъздадени думи, (например възникнали под влияние на преживяното в пандемията) които се въвеждат в официалните речници. През 2021 в Англия се утвърждават нововъведения като безконтактно пазаруване, карантинен – за тийнейджър по време на Ковид-19, имащ специфични проблеми по време на пандемията. Или думата *truthiness*, за която е трудно да се намери точен български превод и която препраща към проблема с дезинформацията в медиите, където твърде много „новини“ се представят за истинни, без да са проверени, или са не до там истинни, или направо фейк.*

- ***С какви обществено-политически проблеми свързвате думите на годината в България за 2021 година?***
- ***Какви нагласи и ценности на обществото ни изразяват тези думи?***
- ***Как си обяснявате различните резултати от подобни анкети в България, Испания и Англия?***
- ***Според Вас коя би трябвало да е думата на 2021 г. в България? Защо?***

Казус 3. КОГО ДА ЗАЩИТИШ?

Междусъюзническата война през 1913 г. отприщва неочаквано ожесточение, като става причина на действия, които могат да бъдат определени като военни престъпления. Оказва се, че тънкият варак на цивилизацията лесно се олющва при конфликт, а различните народности на полуострова се хващат за гушите, а установените правила за водене а война – за защита на военнопленниците и цивилното население, бързо са забравени. Не е случайно, че на Балканите пристига разследваща международна комисия и в резултат се появява т.нар. Карнегиева анкета, която съдържа силни обвинения против участниците в Междусъюзническата война. По това време е в сила Хагската конвенция относно воденето на война, чийто член 25 определя, че е „забранено е да бъдат нападани или бомбардирани с каквито и да е средства незащитените градове, села и жилища или сгради“.

По време на военните действия в Македония български военни части стоят срещу гръцки, а между тях лежи град Сяр (Серес). Гръцката артилерия обстрелва българските позиции и нанася поражения. Българският командир се двоуми – дали да нареди на своите оръдия да стрелят, с ясното съзнание, че е твърде вероятно част от снарядите да попаднат в града и да

причинят жертви сред цивилното население. Но ако не „подави“ гръцката артилерия, убитите сред неговите хора ще растат...

- **Какво решение, според Вас, е взел българският командир?**
- **Има ли извинение за неспазване на международните правила?**

Забележка: Ученикът работи върху един от казусите по избор.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4

КАРТА за оценяване НА ПОЗНАНИЯ, УМЕНИЯ и НАГЛАСИ при разработването на проект

Наименование на проекта, възрастова група:

ПОЗНАНИЯ: 15 ТОЧКИ	макс. бр. т.	получени
Познава различни информационни източници , свързани с проблема	2	
Представя реална проблемна ситуация	5	
Познава различни възможности за решаване на проблема	3	
ОБЩО:	10	
УМЕНИЯ: 35 ТОЧКИ		
Анализира проблем или съществуваща възможност за развитие в социалната среда и обосновава нуждата от проекта	5	
Предлага и аргументира иновативно или уместно решение на проблема (идея на проекта)	6	
Формулира проектна цел , която е конкретна, реалистична, постижима и измерима	5	
Обосновава стратегия за постигане на проектната цел, планира дейности , които допринасят съществено за нейното постигане и са конкретно, ясно и точно формулирани и планирани във времето	5	
Определя необходимите за осъществяването на дейностите ресурси	3	
Обосновава взаимна обвързаност между проблем, проектна цел, очаквани резултати и планирани дейности и ресурси	6	
ОБЩО:	30	
НАГЛАСИ – 50 ТОЧКИ		
Социална съпричастност на автора/екипа (Проектът е насочен към постигането на социално значима цел)	13	
Гражданска ангажираност на автора/екипа (Проектът създава възможност за постигане на реална промяна в социалната среда.)	13	
Реалистичност (Проектът съответства на интересите и компетентностите на автора. Проектът е ефективен и ефикасен .)	12	
Автономност и поемане на отговорност (Проектът е разработен самостоятелно . Ясно са описани функциите и приносите на участниците в проекта.)	10	
Сътрудничество (В проекта се идентифицират и създават възможности за партньорство и за подкрепа от социалата среда .)	7	
Готовност за личностно развитие Авторът на проекта/екипът осъзнава значимостта на проектните дейности и резултати за постигането на личностно развитие.	5	
ОБЩО:	60	
ВСИЧКО:	100	

Забележки:

Оценител:
/ име, фамилия, подпис /

ПРИЛОЖЕНИЕ № 5

КАРТА

за оценяване на писмена аргументация на гражданска позиция по казус

1. Разпознаване на проблема

показател	макс. бр. т.	получени
Използва при анализа наличната релевантна информация	2	
Описва и анализира участниците в казуса и техните взаимоотношения	2	
Описва и анализира факторите в средата (благоприятни, неблагоприятни)	3	
Формулира проблеми, конфликти и/или дилеми, заложен в казуса	3	
Анализира причините за тяхното възникване	5	
Общо:	15	

2. Конструктивност

показател	макс. бр. т.	получени
Формулира алтернативни позиции и решения (минимум две – напр. от гледна точка на различни участници/страни в казуса)	10	
Обяснява зависимостта на определени решения от дадени фактори или предпоставки	7	
Идентифицира ресурси за решаването на проблема	4	
Открива възможности за съвместяване на интереси	4	
Общо:	25	

3. Аргументативност

показател	макс. бр. т.	получени
Коректно използва в аргументацията си понятия, свързани с темата на казуса	5	
Прилага познания за научни теории, тези или хипотези, за да предложи решение на проблема. Обосновава решението логически валидно, конкретно и убедително	20	
Спазва книжовната норма на българския език и подходящ аналитичен стил на изложението	5	
Общо:	30	

4. Самостоятелност

показател	макс. бр. т.	получени
Ясно заявява собствена позиция по казуса и я аргументира	10	
Отграничава различните интереси (обществени, групови, лични), проявени в казуса и съответно диференцира своята оценка	10	
Проявява готовност за промяна и развитие на собствената си позиция/оценка по казуса	10	
Общо:	30	
ВСИЧКО	100	

Забележки:

Оценител:

/ име, фамилия, подпис /